

Obsah

Předmluva k třetímu vydání	XI	2.4. Kostí dolní končetiny	28
Předmluva ke druhému vydání	XII	2.4.1. Pletenec dolní končetiny	28
1. Obecné základy stavby lidského těla	1	■ Kost pánevní – os coxae	28
<i>(Miloslava Elišková)</i>		■ Kost kyčelní – os ilium	28
1.1. Obecná stavba tkání	1	■ Kost sedací – os ischii	28
1.2. Epitely	2	■ Kost stydká – os pubis	29
1.3. Pojiva	2	2.4.2. Kostí volné dolní končetiny	29
1.3.1. Vazivo	2	Kost stehenní – femur	29
Vazivo o obranná schopnost organismu	3	Česka – patella	30
1.3.2. Chrupavka – cartilago	3	Kostí bérce – ossa cruris	30
1.3.3. Kost – os	4	Kostra nohy – ossa pedis	31
Cévní a nervové zásobení kostí	5	■ Kostí zánártní – ossa tarsi	31
Spojení kostí	5	■ Kostí nártní – ossa metatarsi	31
1.4. Svalová tkáň	6	■ Kostí prstů nohy – phalanges digitorum pedis	31
1.5. Nervová tkáň	7	3. Spojení kostí	33
1.6. Anatomické názvosloví	7	<i>(Miloslava Elišková)</i>	
Roviny a směry těla	8	3.1. Obecná arthrologie	33
■ Roviny	8	Pomocná zařízení kloubů	33
■ Směry	8	Cévní a nervové zásobení kloubů	34
■ Přídavné směry na končetinách	9	Typy kloubů	34
2. Kostra lidského těla	11	Pohyby v kloubech	34
<i>(Miloslava Elišková)</i>		3.2. Kloubní spojení kostí horní končetiny	35
2.1. Lebka – cranium	11	3.2.1. Kloub sternoklavikulární – articulatio sternoclavicularis	35
Lebka novorozence	18	3.2.2. Kloub akromioklavikulární – articulatio acromioclavicularis	35
2.2. Kostra trupu	19	3.2.3. Kloub ramenní – articulatio humeri	35
Obratle – vertebrae	20	3.2.4. Kloub loketní – articulatio cubiti	36
Kost křížová – os sacrum	22	Membrana interossea antebrachii	37
Spojení na páteři	22	3.2.5. Dálší radioulnární kloub – articulatio radioulnaris distalis	37
■ Meziobratlové ploténky – disci intervertebrales	22	Kinetika radioulnárních kloubů	37
■ Vazy – ligamenta	22	3.2.6. Klouby ruky – articulationes manus	37
■ Meziobratlové klouby – articulationes intervertebrales	22	Kinetika kloubů	38
Funkční anatomie páteře	23	Retinaculum musculorum flexorum (retinaculum flexorum) a karpální tunel	38
Kostí hrudního koše	24	3.3. Kloubní spojení dolní končetiny	38
■ Kost hrudní – sternum	24	3.3.1. Spojení na pánvi	39
■ Žebra – costae	25	3.3.1.1. Kloub křížokyčelní – articulatio sacroiliaca	39
2.3. Kostí horní končetiny	25	3.3.1.2. Spouštěč stydky – symphysis pubica	39
Kost klíční – clavícula	25	3.3.1.3. Vazivová spojení pánve	39
Lopatka – scapula	25	3.3.1.4. Roviny a rozměry pánevní	39
Kost pažní – humerus	26	3.3.2. Kloubní spojení volné dolní končetiny	41
Kost vřetenní – radius	27	3.3.2.1. Kloub kyčelní – articulatio coxae	41
Kost loketní – ulna	27		
Kostí ruky – ossa manus	27		

3.3.2.2.	Kloub kolenní – articulatio genus	41	4.4.4.2.	Hluboké svaly zádové – svaly autochtonní	60
3.3.2.3.	Articulatio tibiofibularis	42		Systém spinotransverzální	60
3.3.2.4.	Syndesmosis tibiofibularis	42		Systém sakrospinální	61
3.3.2.5.	Klouby nohy – articulationes pedis	43		Systém spinospinální	62
	Kinetika kloubů	43		Systém transverzospinální	62
3.4.	Chůze (Ondřej Naňka)	44		Krátké svaly zádové	62
				Hluboké šíjové svaly	62
4.	Soustava svalová	45		Fascie zad – fasciae dorsi	62
	(Miloslava Elišková)		4.4.5.	Svaly pánevního dna a hráže – diaphragma	63
4.1.	Obecná myologie	45		pelvis et m. perinei	63
	Stavba svalu	45	4.5.	Svaly horní končetiny – musculi membri	63
	Složení svalu	45		superioris	63
	Zevní tvar svalu	46	4.5.1.	Svaly ramene a lopatky – musculi humeri	63
	Svalová mechanika	46	4.5.2.	Svaly paže – musculi brachii	63
	Funkce svalů	46		Ventrální skupina svalů paže	64
	Svalový metabolismus	46		Dorzální skupina svalů paže	65
	Inervace svalů	47	4.5.3.	Svaly předloktí – musculi antebrachii	65
	Cévní zásobení svalů	47		Ventrální skupina svalů předloktí	66
	Svalová povázka – fascia	47		Dorzální skupina svalů předloktí	68
	Tíhové včky – bursae synoviales	47		Radiální skupina svalů předloktí	68
	Šlachové pochvy – vaginae tendinum	47	4.5.4.	Svaly ruky – musculi manus	70
	Musculi articulares	48		Svaly thenaru	70
4.2.	Svaly a fascie hlavy – musculi et fasciae	48		Svaly hypothenaru	71
	capitis	48		Svaly středního prostoru	71
4.2.1.	mimické svaly – musculi faciei	48	4.5.5.	Fascie a šlachové pochvy horní končetiny	72
	mimické svaly skalpu	48	4.6.	Svaly a fascie dolní končetiny – musculi	72
	Mimické svaly obličeje	48		et fasciae membri inferioris	72
4.2.2.	Svaly žvýkáci – musculi masticatorii	50	4.6.1.	Svaly kyčelního kloubu – musculi coxae	72
4.2.3.	Fascie hlavy – fasciae capitis	50		Svaly na ventrální straně kyčelního kloubu	72
4.3.	Svaly krku – musculi colli	51		Svaly na dorzální straně kyčelního kloubu	73
4.3.1.	Povrchové svaly krku	51	4.6.2.	Svaly stehna – musculi femoris	74
	Platysma	51		Ventrální skupina svalů stehna	74
	M. sternocleidomastoideus	51		Dorzální skupina svalů stehna	76
4.3.2.	Svaly jazyky	52		Mediální skupina svalů stehna	76
	Svaly suprahyoidní – mm. suprahyoidei	52	4.6.3.	Svaly bérce – musculi cruris	78
	Svaly infrahyoidní – mm. infrahyoidei	52		Ventrální skupina svalů bérce	78
4.3.3.	Hluboké krční svaly	52		Dorzální skupina svalů bérce	79
	Musculi scaleni	52		Laterální skupina svalů bérce	81
	Prevertebrální svaly	52	4.6.4.	Svaly nohy – musculi pedis	81
4.3.4.	Fascie krku – fasciae colli	52	4.6.4.1.	Svaly hřbetu nohy	81
4.4.	Svaly a fascie trupu – musculi et fasciae	52	4.6.4.2.	Svaly planty	81
	trunci	52		Svaly palce	82
4.4.1.	Svaly a fascie hrudníku – musculi et fasciae	52		Svaly malíku	82
	thoracis	52		Svaly středního prostoru a plantární	82
	Svaly thorakohumerální	52		aponeuróza	82
	Vlastní svaly hrudníku	54	4.6.5.	Osteofasciální prostory a fascie dolní	83
	Bránice – diaphragma	54		končetiny	83
	Fascie hrudních svalů	55	4.6.6.	Klenba nožní	84
4.4.2.	Svaly a fascie břicha – musculi et fasciae	55			
	abdominis	55	5.	Obecná angiologie	85
	Ventrální skupina	55		(Miloslava Elišková)	
	Laterální skupina	55	5.1.	Krev – sanguis	85
	Dorzální skupina	55	5.2.	Těpny – arteriae	85
	Fascie břišní stěny – fasciae abdominis	56	5.3.	Vlásečnice – vasa capillaria	87
4.4.3.	Trísleňný kanál – canalis inguinalis	56	5.4.	Žíly – venae	87
4.4.4.	Svaly a fascie zad – musculi et fasciae dorsi	56			
4.4.4.1.	Svaly heterochtonní	58	6.	Srdce	89
	M. trapezius	58		(Miloslava Elišková)	
	Svaly spinohumerální	59	6.1.	Makroskopický popis	91
	Svaly spinokostální	59	6.1.1.	Dutiny srdeční	91

6.1.1.1.	Pravá pedsíň – atrium dextrum	91	■ Párové větve viscerální	112
6.1.1.2.	Pravá komora – ventriculus dexter	93	■ Nepárové viscerální větve aorty	113
6.1.1.3.	Levá pedsíň – atrium sinistrum	93	7.5. Tepny pánve	114
6.1.1.4.	Levá komora – ventriculus sinister	93	Arteria iliaca communis	114
6.1.1.5.	Mezikomorová přepážka – septum interventriculare	93	■ Arteria iliaca interna	115
6.1.2.	Srdeční chlopně	93	■ Arteria iliaca externa	116
6.1.2.1.	Cípaté chlopně – valvae atrioventriculares	94	7.6. Tepny dolní končetiny	116
6.1.2.2.	Poloměsíčitě chlopně – valvae semilunares	94	Arteria femoralis	116
6.2. Stavba srdeční stěny	95	Arteria poplitea	117	
6.2.1.	Endokard – endocardium	95	■ Arteria tibialis anterior	117
6.2.2.	Svalovina srdeční, myokard – myocardium	95	■ Arteria tibialis posterior	118
	Svalovina pedsíni	95	8. Žilní systém	119
	Svalovina komor	96	(Miloslava Elišková)	
6.2.3.	Srdeční skelet	96	8.1. Žily hlavy a krku	119
6.2.4.	Převodní systém srdeční – systema conductus cordis	96	Horní dutá žíla – vena cava superior	119
6.2.5.	Epikard – epicardium	98	Vena brachiocephalica	119
6.2.6.	Osrdečník, perikard – pericardium	98	Vena jugularis interna	119
6.3. Cévní zásobení a inervace srdce	99	Vena subclavia	119	
6.3.1.	Srdeční tepny, koronární tepny – arteriae coronariae	99	Vena axillaris	120
	Arteria coronaria dextra	99	8.2. Žily horní končetiny	121
	Arteria coronaria sinistra	99	Povrchové žily horní končetiny	121
	Oblasti srdce zásobované pravou a levou koronární tepnou	100	Hluboké žily horní končetiny	122
	Variace koronárních tepen	100	8.3. Žily hrudníku a břicha	122
6.3.2.	Srdeční žíly – venae cordis	101	Vena azygos a vena hemiazygos	122
	Žíly ústíci do sinus coronarius	101	Žíly páteře – plexus venosus vertebralis externus et internus	123
	Venae cordis anteriores	101	Dolní dutá žíla – vena cava inferior	123
	Venae cordis minimae	101	Kavokavální anastomózy	124
6.3.3.	Lymfatické cévy srdce	102	8.4. Žily pánve	124
6.3.4.	Inervace srdce	102	Vena iliaca communis	124
6.4.	Endokrinní činnost srdce	102	Vena iliaca interna	125
6.5.	Poloha srdce	102	Vena iliaca externa	125
6.6.	Srdeční cyklus	104	8.5. Povrchové žily přední strany těla	125
7. Tepenný systém	105	8.6. Žíly dolní končetiny	125	
(Miloslava Elišková)		Povrchové žily dolní končetiny	126	
7.1. Tepny hlavy a krku	105	Hluboké žily končetiny	127	
Truncus brachiocephalicus	105	8.7. Vena portae	129	
Arteria carotis communis	105	8.8. Portokavální anastomózy	130	
■ Arteria carotis externa	105	8.9. Fetální oběh	131	
■ Arteria carotis interna	107	9. Lymfatický systém	133	
Arteria subclavia	108	(Miloslava Elišková)		
■ Arteria vertebralis	108	9.1. Slezina – lien	133	
■ Arteria thoracica interna	109	Stavba sleziny	134	
■ Truncus thyrocervicalis	109	Funkce sleziny	134	
7.2. Tepny horní končetiny	109	Filtrace krve	134	
Arteria axillaris	109	9.2. Brzlík – thymus	134	
Arteria brachialis	109	9.3. Mízní cévy – vasa lymphatica	135	
■ Arteria ulnaris	109	9.4. Mízní uzliny – nodi lymphatici	135	
■ Arteria radialis	109	Stavba uzliny	136	
7.3. Tepny hrudníku	111	9.5. Míza – lymfa	136	
Hrudní aorta – aorta thoracica	111	9.6. Hlavní mízní kmeny a uzliny	137	
■ Parietální větve	111	9.6.1. Ductus thoracicus	137	
■ Viscerální větve	111	9.6.2. Ductus lymphaticus dexter	137	
7.4. Tepny břicha	111	9.6.3. Mízní cévy a uzliny hlavy a krku	137	
Břišní aorta – aorta abdominalis	111	9.6.4. Lymfatický systém horní končetiny	137	
■ Parietální větve	112	9.6.5. Lymfatická drenáž mléčné žlázy a prsu	138	
		9.6.6. Lymfatický systém hrudníku	138	
		9.6.7. Lymfatické cévy a uzliny břicha a pánve	140	

9.6.8.	Lymfatické cévy a uzliny dolní končetiny.....	140			
	Povrchový lymfatický systém.....	140			
	Hluboký lymfatický systém.....	140			
10.	Trávicí systém.....	141			
	<i>(Miloslava Elišková)</i>				
10.1.	Obecná stavba stěny trávicí trubice.....	141			
10.2.	Dutina ústní – cavum (cavitas) oris.....	142			
10.2.1.	Zuby – dentes.....	143			
10.2.2.	Jazyk – lingua.....	146			
10.2.3.	Patro – palatum.....	148			
10.2.4.	Patrová mandle – tonsilla palatina.....	149			
10.3.	Slinné žlázy – glandulae salivariae.....	150			
	Příušní žláza – glandula parotis.....	150			
	Žláza podčelistní – glandula submandibularis.....	151			
	Podjazyková žláza – glandula sublingualis.....	151			
10.4.	Hltan – pharynx.....	151			
	■ Pars nasalis pharyngis.....	151			
	■ Pars oralis pharyngis.....	151			
	■ Pars laryngea pharyngis.....	152			
10.5.	Jícen – oesophagus.....	153			
10.6.	Žaludek – gaster.....	155			
10.7.	Střevo – intestinum.....	157			
10.7.1.	Tenké střevo – intestinum tenue.....	157			
10.7.1.1.	Dvanáctník – duodenum.....	158			
10.7.1.2.	Lačník a kyčelník – jejunum et ileum.....	159			
10.7.2.	Tlusté střevo – intestinum crassum.....	159			
10.7.2.1.	Slepé střevo – caecum.....	161			
10.7.2.2.	Vzestupný tračník – colon ascendens.....	161			
10.7.2.3.	Příčný tračník – colon transversum.....	161			
10.7.2.4.	Sestupný a esovitý tračník – colon descendens et sigmoideum.....	161			
10.7.2.5.	Konečník a řiť – rectum et anus.....	161			
10.8.	Slinivka břišní – pancreas.....	162			
10.9.	Játra – hepar.....	163			
10.10.	Žlučové cesty a žlučník.....	165			
10.11.	Pobřišnice – peritoneum.....	166			
10.12.	Projekce orgánů dutiny břišní na přední stěnu břišní (<i>Ondřej Naňka</i>).....	170			
11.	Dýchací systém.....	173			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
11.1.	Zevní nos – nasus externus.....	173			
11.2.	Dutina nosní – cavum nasi.....	174			
11.3.	Vedlejší dutiny nosní – sinus paranasales.....	175			
11.4.	Hrtan – larynx.....	176			
11.5.	Průdušnice – trachea.....	179			
11.6.	Průdušky – bronchi principales.....	181			
11.7.	Plice – pulmones – pulmo dexter et sinister.....	182			
11.8.	Pohrudnice a poplcnice – pleura parietalis et visceralis.....	186			
11.9.	Mezihrudí – mediastinum.....	187			
	Přední horní mediastinum – mediastinum anterior superior.....	188			
	Přední dolní mediastinum – mediastinum anterior inferior.....	188			
	Zadní mediastinum – mediastinum posterius.....	188			
11.10.	Dýchací pohyby a kinetika plic, břišní lis, fonace.....	189			
	Dýchání.....	189			
	Břišní lis.....	190			
	Fonace.....	190			
11.11.	Štítná žláza – glandula thyroidea.....	191			
11.12.	Horní a dolní příštítné žlázy (příštítná tělíska) – glandula parathyroidea superior et inferior.....	193			
12.	Močové ústrojí.....	195			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
12.1.	Ledvina – ren.....	195			
12.2.	Kalichy ledvinné a pánvička ledvinná – calices renales et pelvis renalis.....	199			
12.3.	Močovod – ureter.....	199			
12.4.	Retropéritoneum.....	200			
12.5.	Močový měchýř – vesica urinaria.....	201			
12.6.	Ženská močová trubice – urethra feminina.....	202			
12.7.	Glandulae suprarenales – nadledviny.....	203			
13.	Mužské pohlavní ústrojí.....	205			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
13.1.	Varle – testis.....	205			
13.2.	Nadvarle – epididymis.....	207			
13.3.	Šourek – scrotum.....	207			
13.4.	Chámovod – ductus deferens et ductus ejaculatorius.....	208			
13.5.	Semenné včky – vesiculae seminales.....	209			
13.6.	Provazec semenný – funiculus spermaticus.....	209			
13.7.	Předstojná žláza – prostata.....	209			
13.8.	Glandulae bulbourethrales.....	211			
13.9.	Mužská močová trubice – urethra masculina.....	211			
13.10.	Pyj – penis.....	212			
14.	Ženské pohlavní ústrojí.....	215			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
14.1.	Vaječník – ovarium.....	215			
14.2.	Vejcovod – tuba uterina.....	216			
14.3.	Děloha – uterus.....	217			
14.4.	Pochva – vagina.....	220			
14.5.	Ženské zevní pohlavní orgány – organa genitalia feminina externa.....	221			
14.6.	Svaly pánevního dna a svaly hráže a jejich fascie.....	221			
14.7.	Prostory a topografie východu pánevního a hráže.....	225			
15.	Periferní nervový systém.....	227			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
15.1.	Obecná stavba.....	227			
	Poškození a regenerace periferního nervu.....	229			
15.2.	Mišní nervy – nervi spinales.....	231			
	Rami dorsales.....	231			
	Rami ventrales.....	231			

15.2.1.	Plexus cervicalis (C ₁ –C ₄)	231	16.8.	Mozkové komory a mozkomíšni mok – ventriculi cerebri et liquor cerebrospinalis...	301
15.2.2.	Plexus brachialis (C ₅ –Th ₁)	232	16.9.	Spoje centrálního nervového systému	302
	Poškození periferních nervů, snadno poranitelná místa a úžinové syndromy periferních nervů	236	16.9.1.	Vedení a zpracování senzitivity	302
15.2.3.	Nn. thoracici (Th ₁ –Th ₁₂)	238		Senzitivní dráhy	302
15.2.4.	Plexus lumbalis (Th ₁₂ –L ₁)	238		Vedení senzitivity z oblasti obličje a hlavy	304
15.2.5.	Plexus sacralis (L ₄ –S ₄)	239		Kontrolní okruhy senzitivních drah	304
15.2.6.	Plexus coccygeus (S ₅ –Co ₁)	242	16.9.2.	Senzorické systémy	305
15.2.6.	Segmentová inervace těla	244		Zraková dráha	305
	Útrobní kořenové okrsky	245		Sluchová dráha	306
15.3.	Hlavové nervy – nervi craniales	247		Vestibulární dráha	306
15.4.	Autonomní nervový systém – systema nervorum autonomicum	259		Čichová dráha	306
15.4.1.	Zapojení autonomního nervového systému	259		Čuňový senzorický systém	306
15.4.2.	Pars parasympathica	260	16.9.3.	Motorické dráhy	307
15.4.3.	Pars sympathica	263		Přímé korové dráhy	307
	Prevertebrální ganglia a pleteně	264		Kmenové (nepřímé) motorické dráhy	309
15.5.	Enterický systém	264	16.9.4.	Funkční systémy motorických drah	309
				Mediátory CNS a chemické systémy	309
16.	Centrální nervový systém	265		Cholinergní systém	310
	(Ondřej Naika)			Monoaminy	310
16.1.	Obaly mozku a míchy – meninges cerebri et spinalis	265		Aminokyseliny	310
16.2.	Cévní zásobení míchy a mozku – vasa medullae spinalis et cerebri	267	17.	Smyslové orgány	311
	Tepny míchy	268		(Ondřej Naika)	
	Tepny mozku	269	17.1.	Oko a jeho pomocný aparát	311
	Žíly mozku	269	17.1.1.	Tunica fibrosa	311
16.3.	Hřbetní mícha – medulla spinalis	271		Bělma – sclera	311
16.4.	Mozkový kmen – truncus encephali	274		Rohovka – cornea	311
16.4.1.	Prodloužená mícha – medulla oblongata, myelencephalon	276	17.1.2.	Tunica vasculosa (uvea)	312
16.4.2.	Varolův most – pons Varoli	282		Cévnatka – choroidea	312
16.4.3.	Střední mozek – mesencephalon	282		Řasnaté těleso – corpus ciliare	313
16.5.	Mozéček – cerebellum	283		Duhovka – iris	313
16.6.	Mezimozek – diencephalon	285		Čočka – lens	313
16.6.1.	Epithalamus	285		■ Akomodace	314
16.6.2.	Metathalamus	285		■ Zornicové reflexy	314
16.6.3.	Thalamus	286	17.1.3.	Tunica intima	314
16.6.4.	Subthalamus	287		Sitnice – retina	314
16.6.5.	Hypothalamus	287		Pars ciliaris et iridica retinae	315
16.6.6.	Podvěsek mozkový – hypophysis cerebri	288	17.1.4.	Sklivce – corpus vitreum	315
16.7.	Telencephalon – koncový mozek	290	17.1.5.	Komorový systém oka a cirkulace komorové vody	315
16.7.1.	Bazální ganglia	290	17.1.6.	Cévní a nervové zásobení oka	315
16.7.2.	Cortex cerebri – mozková kůra	295	17.1.7.	Přídavné orgány oka – organa oculi accessoria	316
	Vývojové členění kůry	296	17.1.7.1.	Okohybné svaly – muscoli bulbi	316
	Funkční korové oblasti	297	17.1.7.2.	Vazivový aparát očníce	317
	■ Funkční korové oblasti pro motoriku	297		Vagina bulbi (capsula bulbi, fascia bulbi)	317
	■ Funkční oblasti pro senzitivitu a senzoriku	297		Periorbita	317
	■ Asociační korové oblasti	298	17.1.7.3.	Spojivka – tunica conjunctiva	317
	■ Řečová centra	298	17.1.7.4.	Víčka – palpebrae	317
	■ Limbický systém	298	17.1.7.5.	Slzný aparát – apparatus lacrimalis	318
	Dominance hemisfér	299	17.2.	Ústrojí sluchové a rovnovážné	319
16.7.3.	Bílá hmota hemisfér	299	17.2.1.	Zevní ucho – auris externa	319
	Asociační vlákna	299	17.2.1.1.	Zevní zvukovod – meatus acusticus externus	319
	Komisurální vlákna	300	17.2.1.2.	Bubínek – membrana tympani	319
	Projekční vlákna – capsula interna	300	17.2.2.	Střední ucho – auris media	320
			17.2.2.1.	Středoušní dutina – cavum tympani	320
			17.2.2.2.	Sluchové kůstky – ossicula auditus	321

17.2.3.	Vnitřní ucho – auris interna.....	321			
	Kostěný labyrint – labyrinthus osseus	321			
	Blanitý labyrint – labyrinthus membranaceus.....	322			
	Pars statica.....	322			
	Pars auditiva.....	323			
	Proces vnímání zvuku – slyšení.....	323			
17.3.	Ústrojí čichové.....	324			
17.4.	Ústrojí chuťové	325			
18.	Kůže a kožní orgány.....	327			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
18.1.	Kůže – cutis.....	327			
18.1.1.	Pokožka – epidermis	327			
18.1.2.	Škára – corium.....	328			
18.1.3.	Podkožní vazivo – tela subcutanea	328			
	Kožní reliéf a barva kůže	328			
	Cévní zásobení a inervace	329			
18.2.	Kožní adnexa.....	329			
18.2.1.	Chlup, vlas – pilus	329			
	Časový vývoj ochlupení.....	329			
18.2.2.	Nehet – unguis.....	330			
18.2.3.	Mazové žlázy – glandulae sebaceae.....	330			
18.2.4.	Potní žlázy – glandulae sudoriferae	330			
	Potní žlázy ekkrinní.....	330			
	Potní žlázy apokrinní.....	330			
18.2.5.	Mléčná žláza a prs – glandula mammae et mamma.....	331			
19.	Topografická anatomie končetin.....	333			
	<i>(Oldřich Eliška)</i>				
19.1.	Topografická anatomie horní končetiny	333			
19.1.1.	Regio deltoidea.....	333			
19.1.2.	Krajina lopatky – regio scapularis	338			
19.1.3.	Trigonum deltopectorale	339			
19.1.4.	Podpažní jáma – fossa axillaris, axilla.....	342			
19.1.5.	Krajina pažní – regio brachialis.....	343			
19.1.6.	Krajina lokte – regio cubitalis.....	345			
19.1.7.	Krajina předloketní – regio antebrachialis.....	349			
19.1.8.	Krajina zápěstní – regio carpalis.....	352			
19.1.9.	Krajina ruky – regio manus.....	353			
	Krajina dlaně – palma, vola, regio palmaris	354			
	Krajina hřbetu ruky – regio dorsalis manus, dorsum manus – hřbet ruky	358			
19.1.10.	Prsty ruky – digiti manus	360			
19.2.	Topografická anatomie dolní končetiny	361			
19.2.1.	Krajina hýždě – regio glutealis.....	362			
19.2.2.	Krajina stehenní – regio femoris.....	365			
19.2.3.	Krajina kolenní – regio genus.....	370			
19.2.4.	Krajina bérce – regio cruris.....	372			
19.2.5.	Krajina hlezna – regio talocruralis.....	376			
19.2.6.	Krajina nohy – regio pedis	378			
	Hřbet nohy – dorsum pedis	378			
	Chodidlo – planta pedis	380			
	Prsty nohy – digiti pedis.....	383			
20.	Anatomické podklady výkonů v intenzivní péči.....	385			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
20.1.	Zajištění dýchacích cest.....	385			
	Záklon hlavy a trojitý hmat – Esmarchův manévr.....	385			
	Sellickův manévr.....	385			
	Endotracheální intubace.....	386			
	Koniotomie.....	386			
	Tracheostomie.....	387			
20.2.	Zajištění cévních vstupů.....	388			
20.2.1.	Místa palpací cév a tlakové body.....	388			
	A. temporalis superficialis.....	388			
	A. facialis.....	388			
	A. carotis communis	388			
	A. subclavia	388			
	A. axillaris.....	388			
	A. brachialis.....	388			
	A. radialis.....	388			
	A. ulnaris.....	389			
	Aorta abdominalis.....	389			
	A. femoralis.....	389			
	A. poplitea.....	389			
	A. tibialis posterior.....	389			
	A. dorsalis pedis.....	390			
20.2.2.	Zajištění žilních přístupů.....	390			
	Punkce periferních žil.....	390			
	Punkce centrálních žil.....	390			
	■ Punkce v. jugularis interna	391			
	■ Punkce v. subclavia	391			
	■ Alternativní přístupy do centrálního žilního řečiště.....	391			
	Kanylace v. umbilicalis.....	391			
	Zavedení katétru či elektrody do pravé síně a komory a do plicnice.....	392			
20.2.3.	Punkce tepen.....	392			
	Punkce a. radialis.....	394			
	Punkce a. femoralis.....	394			
	Katetrizace srdce a věnicových tepen	394			
20.2.4.	Intraoséální vstupy	395			
20.3.	Punkce hrudníku	395			
20.4.	Punkce perikardu	396			
20.5.	Punkce močového měchýře – epicystotomie	396			
20.6.	Punkční přístupy do páteřního kanálu.....	397			
	Lumbální punkce.....	397			
	Epidurální anestezie.....	398			
	Subarachnoidální anestezie.....	398			
	Slovník latinských a řeckých anatomických termínů ...	399			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
	Rejstřík	407			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				
	Literatura.....	416			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>				